

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

TS. Lê Ba Phong (Chủ biên)

TS. Lê Đức Thủy - ThS. Vũ Thị Phương Thảo

ThS. Phạm Thị Thu Hiền

GIÁO TRÌNH

HÀNH VI TỔ CHỨC

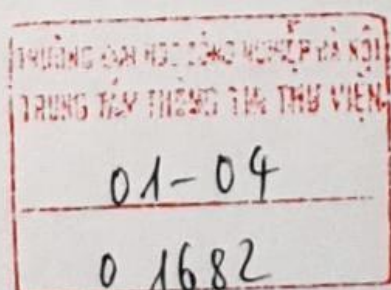
NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

TS. Lê Ba Phong (Chủ biên)

TS. Lê Đức Thủy - ThS. Vũ Thị Phương Thảo - ThS. Phạm Thị Thu Hiền

Giáo trình HÀNH VI TỔ CHỨC

NHÀ XUẤT BẢN GIAO THÔNG VẬN TẢI
HÀ NỘI - 2020

MỤC LỤC

	Trang
LỜI NÓI ĐẦU	7
Chương 1. TỔNG QUAN VỀ HÀNH VI TỔ CHỨC	9
1.1. TỔ CHỨC VÀ NHỮNG ĐẶC TRƯNG CƠ BẢN CỦA TỔ CHỨC	9
1.1.1. Khái niệm tổ chức	9
1.1.2. Những đặc trưng cơ bản của tổ chức.....	10
1.2. KHÁI NIỆM VÀ VAI TRÒ CỦA HÀNH VI TỔ CHỨC	11
1.2.1. Khái niệm hành vi tổ chức	11
1.2.2. Vai trò của việc nghiên cứu hành vi tổ chức.....	14
1.2.3. Chức năng của hành vi tổ chức	16
1.2.4. Nội dung nghiên cứu của hành vi tổ chức.....	18
1.3. QUAN HỆ GIỮA HÀNH VI TỔ CHỨC VÀ CÁC MÔN KHOA HỌC KHÁC	25
1.3.1. Tâm lý học.....	25
1.3.2. Xã hội học	27
1.3.3. Tâm lý học xã hội.....	27
1.3.4. Nhân chủng học.....	27
1.3.5. Khoa học chính trị.....	28
1.4. NHỮNG THÁCH THỨC VÀ CƠ HỘI CHO HÀNH VI TỔ CHỨC	28
1.4.1. Những áp lực từ môi trường.....	28
1.4.2. Xu hướng toàn cầu hóa	29
1.4.3. Yếu tố nhân khẩu học.....	30
1.4.4. Sự đa dạng của lực lượng lao động	30

1.4.5. Hành vi đạo đức	31
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 1	33
Chương 2. HÀNH VI CÁ NHÂN	34
2.1. TỔNG QUAN VỀ HÀNH VI CÁ NHÂN	34
2.1.1. Khái niệm hành vi cá nhân.....	34
2.1.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến hành vi cá nhân.....	38
2.1.3. Một số mô hình hành vi cá nhân	53
2.2. NHẬN THỨC VÀ QUYẾT ĐỊNH CÁ NHÂN	58
2.2.1. Những vấn đề cơ bản về nhận thức	58
2.2.2. Quyết định cá nhân và mô hình ra quyết định hợp lý	65
2.3. ĐỘNG LỰC VÀ CÁC LÝ THUYẾT TẠO ĐỘNG LỰC LÀM VIỆC	73
2.3.1. Khái niệm về động lực	74
2.3.2. Khung động lực của cá nhân	75
2.3.3. Các lý thuyết về tạo động lực làm việc	76
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 2.....	174
Chương 3. HÀNH VI NHÓM	81
3.1. TỔNG QUAN VỀ HÀNH VI NHÓM	81
3.1.1. Nhóm và sự cần thiết hình thành nhóm.....	81
3.1.2. Quá trình hình thành và phát triển nhóm.....	84
3.1.3. Mô hình hành vi nhóm	88
3.1.4. Quyết định nhóm.....	94
3.2. TRUYỀN THÔNG TRONG NHÓM	96
3.2.1. Khái niệm và chức năng của truyền thông.....	97
3.2.2. Quá trình truyền thông và các dạng truyền thông trong nhóm.....	100

3.2.3. Những rào cản ảnh hưởng đến hiệu quả của quá trình truyền thông	103
3.2.4. Các biện pháp nâng cao hiệu quả của quá trình truyền thông	104
3.3. XUNG ĐỘT VÀ ĐÀM PHÁN	106
3.3.1. Xung đột và quan điểm về xung đột	106
3.3.2. Đàm phán và quá trình đàm phán.....	112
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 3.....	116
Chương 4. HÀNH VI CẤP ĐỘ TỔ CHỨC	117
4.1. HÀNH VI LÃNH ĐẠO.....	117
4.1.1. Lãnh đạo và hành vi của lãnh đạo	117
4.1.2. Quyền lực và cơ sở của quyền lực	126
4.2. CƠ CẤU TỔ CHỨC	129
4.2.1. Khái niệm và vai trò của cơ cấu tổ chức	129
4.2.2. Các yếu tố cấu thành cơ cấu tổ chức	130
4.2.3. Các mô hình cơ cấu tổ chức cơ bản	133
4.3. VĂN HÓA TỔ CHỨC.....	142
4.3.1. Khái niệm và vai trò của văn hóa tổ chức	142
4.3.2. Các mô hình văn hóa tổ chức	145
4.3.3. Các đặc tính của văn hóa tổ chức	148
4.3.4. Quá trình hình thành và duy trì văn hóa tổ chức	149
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 4.....	152
Chương 5. THAY ĐỔI VÀ PHÁT TRIỂN TỔ CHỨC.....	154
5.1. TỔNG QUAN VỀ THAY ĐỔI VÀ QUẢN TRỊ SỰ THAY ĐỔI	154
5.1.1. Thay đổi và các áp lực phải thay đổi.....	154
5.1.2. Quản trị sự thay đổi và các mô hình quản trị sự thay đổi	156

5.1.3. Những cản trở đối với sự thay đổi và giải pháp khắc phục.....	161
5.2. PHÁT TRIỂN TỔ CHỨC.....	165
5.2.1. Khái niệm phát triển tổ chức	166
5.2.2. Các phương pháp để phát triển tổ chức.....	166
5.2.3. Chìa khóa để phát triển tổ chức thành công	171
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 5.....	174
TÀI LIỆU THAM KHẢO	175

LỜI NÓI ĐẦU

Nhân lực là chủ thể của mọi hoạt động trong tổ chức, theo đó sự tồn tại và phát triển của một tổ chức phụ thuộc rất lớn vào thái độ và hành vi của con người trong tổ chức. Hành vi của con người trong tổ chức thường diễn ra ở các cấp độ cá nhân, nhóm và tổ chức, đã tạo ra ảnh hưởng toàn diện đến kết quả hoạt động của một tổ chức. Chính vì vậy việc nghiên cứu để hiểu rõ hành vi của con người trong tổ chức ở các cấp độ có ý nghĩa quan trọng giúp cho các nhà quản trị đưa ra được những tác động quản trị đúng đắn và phù hợp để khơi dậy thái độ tích cực và hành vi tự nguyện của nhân viên, giúp tổ chức có được lợi thế cạnh tranh dựa trên vốn nhân lực và đạt được các mục tiêu chiến lược đã định.

Để đáp ứng nhu cầu nghiên cứu, giảng dạy, học tập và ứng dụng các kiến thức về hành vi của con người vào thực tiễn tổ chức, tập thể giảng viên Khoa Quản lý Kinh doanh, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội dày công nghiên cứu và biên soạn cuốn giáo trình HÀNH VI TỔ CHỨC. Trên cơ sở tham khảo và lựa chọn những nội dung quan trọng và thiết thực từ những tài liệu, công trình nghiên cứu về hành vi tổ chức trong và ngoài nước, mục đích cơ bản của giáo trình là giúp trang bị cho sinh viên, giảng viên và các nhà nghiên cứu những kiến thức cốt lõi về hành vi tổ chức như: bản chất phức tạp của hành vi của con người trong tổ chức; các yếu tố cấu thành hành vi của con người trong tổ chức ở 3 cấp độ: cá nhân, nhóm và tổ chức; mối liên hệ và cơ chế ảnh hưởng của hành vi của con người đến các kết quả và hiệu suất hoạt động của tổ chức. Cụ thể, giáo trình được kỳ vọng trang bị những kiến thức cơ bản và chuyên sâu giúp người đọc:

1. Dễ dàng tiếp cận và hiểu rõ các kiến thức về tổ chức cũng như hành vi của con người trong tổ chức.

2. Có căn cứ để dự đoán hành vi của con người trong tổ chức, đồng thời đưa ra được những tác động quản trị phù hợp nhằm khơi dậy những hành vi tích cực của nhân viên, thúc đẩy nhân viên không ngừng lao động sáng tạo để cải thiện hiệu suất, hướng tới mục tiêu và mang lại sự thành công lâu dài cho tổ chức.

3. Vận dụng linh hoạt phong cách lãnh đạo, giúp tổ chức đạt được mục tiêu và không ngừng phát triển bằng cách cải thiện mối quan hệ giữa con người với con người, biết cách động viên và tạo động lực làm việc cho nhân viên và xây dựng những giá trị văn hóa mạnh cho doanh nghiệp.

Cuốn giáo trình gồm 5 chương do TS. Lê Ba Phong (Chủ biên): biên soạn chương 1, chương 2 và các thành viên gồm: TS. Lê Đức Thủy: biên soạn chương 3; ThS. Vũ Thị Phương Thảo: biên soạn chương 5; và ThS. Phạm Thị Thu Hiền: biên soạn chương 4.

Giáo trình được nghiên cứu và biên soạn công phu bởi đội ngũ giảng viên có kiến thức chuyên môn sâu và giàu kinh nghiệm, chắc chắn sẽ giúp cho sinh viên, giảng viên và các nhà nghiên cứu nắm bắt được những kiến thức cốt lõi về hành vi của con người trong tổ chức và có những quyết định đúng đắn trong đời sống thực tiễn. Để phục vụ tốt hơn nữa nhu cầu nghiên cứu, giảng dạy và học tập; giúp người đọc cảm thấy thú vị và dễ dàng hơn trong việc tiếp cận các kiến thức về hành vi tổ chức, tập thể tác giả rất mong nhận được nhiều ý kiến đóng góp có ý nghĩa để giáo trình được hoàn thiện hơn nữa về nội dung và hình thức.

Tập thể tác giả xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội và Lãnh đạo Khoa Quản lý Kinh doanh đã tạo điều kiện thuận lợi về thời gian và nguồn lực giúp chúng tôi hoàn thành và xuất bản cuốn giáo trình này. Tập thể tác giả đặc biệt cảm ơn các giảng viên, các nhà nghiên cứu, các chuyên gia phản biện trong và ngoài trường về những ý kiến đóng góp quý báu, giúp cho nội dung giáo trình được hoàn thiện.

TẬP THỂ TÁC GIẢ